

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BALPARK BALIKESİR OTOYOL İŞLETMELERİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	6
7.	DENETİM BULGULARI.....	6

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2:Otopark Hizmetlerinden Kaynaklanıp Mali Tablolarda İzlenmeyen Alacaklar	9
Tablo 3:Şirketin Üçüncü Kişilere İhalesiz Olarak Kiraladığı Alanlar	10
Tablo 4:Şirket Borç Hesabı	13
Tablo 5:Pos Cihazı Alımı	15
Tablo 6:Oto Yıkama Faaliyeti için Malzeme Alımı.....	15
Tablo 7:Moba Kabin Alımı	16
Tablo 8:Kira Bedeli Hesabı.....	19

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BALPARK TIC LTD. ŞTİ.	Balpark Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi
BBB	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi
KDV	Katma Değer Vergisi
LTD. ŞTİ.	Limited Şirket
SMMM	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TTK	Türk Ticaret Kanunu
VUK	Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Ödenmeyen Kira Borçlarından Kaynaklı Tahakkuk Eden Gecikme Zamlarının Yanlış Hesapta Muhasebeleştirilmesi
2. Ödenmeyen Otopark Bedellerinin Mali Tablolarda İzlenmemesi ve Bu Bedellere İlişkin Takip İşlemlerinin Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Balıkesir Büyükşehir Belediyesince Verilen İşletme Hakkının İhalesiz Olarak Üçüncü Kişilere Kiralanması
2. Bazı Kişi ve Gruplara Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması
3. Belediye Meclisi Kararı ile İşletilmek Üzere Verilen Otopark Alanlarının Müdürler Kurulu Kararı ile Kullanımından Vazgeçilmesi
4. Borçlanmanın Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı Olmaksızın Yapılması
5. İstisna Kapsamında Olan Mal Alımlarının Piyasadan Temin Edilerek Belediyeye Ait Başka Bir Şirkete Fatura Edilmesi
6. İstisna Kapsamında Olmayan Mal Alımlarının İhale Edilmeden Mevzuata Uygun Olmayan Yöntem ile Temin Edilmesi
7. İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması
8. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunulması
9. Belediyeden Kiralanan Taşınmazın Üzerine İzinsiz Olarak Reklam Mobilyası Koyulması ve İşletilmesi
10. Şirkete Ait Bazı Taşınır Malların Ortak Olunmayan Başka Bir Şirkete Bedelsiz Verilmesi ve Tahsis Edilmesi
11. Şirketin Mali Müşaviri Bulunmasına Karşın Mali Müşavirlik Hizmeti Satın Alınması
12. Şirketin Başka Bir Şirkete Borç Vermesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi (BALPARK), 05.02.2010 tarihinde Karesi Gıda İnşaat Özel Eğitim ve Taahhüt Sanayi Ticaret Limited Şirketi olarak Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin şirketi Fırıntaş Anonim Şirketi (2014 yılının Mart ayında, Balıkesir Gayrimenkul Yatırım ve Gıda A.Ş. olarak unvan değişikliği olmuştur) ve özel bir şahıs iştiraki ile kurulmuştur. 17.12.2014 tarihli ve 8717 sayılı Genel Kararı ile unvan değişikliği yapılarak Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi unvanı ile Ticaret Siciline tescil ettirilmiştir.18.03.2015 tarihinde ise özel şahıs, şirket hisselerinin tamamını Balıkesir Gayrimenkul Yatırım ve Gıda A.Ş' ye devir ve temlik etmiştir.

Balıkesir Gayrimenkul Yatırım ve Gıda Anonim Şirketi, 28.09.2021 tarihli ve 2021/2 sayılı Genel Kurul kararıyla, Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Tic. Ltd. Şti.'nin Balıkesir Büyükşehir Belediyesine hibe edilmesinin uygun olduğuna karar vermiş ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin, 12.08.2021 tarihli ve 844 sayılı Büyükşehir Belediyesi Meclisi kararıyla 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (i) bendi ve Danıştay 8. Dairesinin 2008/4976 esas sayılı kararı ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 2008/1401 sayılı kararı uyarınca Şirketin tamamını devir alınmıştır.

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi'nin faaliyet alanı, Şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup ana faaliyet konusu Balıkesir ili merkez ve ilçelerinde otopark işletmeciliğidir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş limited bir şirkettir. Diğer limited şirketlerde olduğu gibi müdür veya müdürler tarafından temsil ve idare olunmaktadır. Bu tür şirketlerde müdür sayısının birden fazla olması durumunda Müdürler Kurulu kurulmuş olur. Müdürler Kurulu, kurul üyeliğine pay sahibi olan bir tüzel kişi seçilmesi durumunda bu tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişi tarafından temsil edilmesi gerekmektedir.

Limited şirket Müdürler Kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini sağlayan, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Müdürler Kurulu, limited şirketin kanunla öngörölmüş zorunlu bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan Müdürler Kurulu, Balıkesir Büyükşehir Belediyesini temsilen üç üyeden oluşmakta olup, Müdürler Kurulu üyeleri 04.11.2021 tarihli ve 2021/03 sayılı Genel Kurul kararı ile seçilmiştir.

Şirketin idari birimleri; İdari ve Mali İşler Müdürlüğü ile İşletmeler Müdürlüğünden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2023 tarihi itibarıyla 76'dır. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi'nin nominal sermaye tutarı 650.000,00 Türk Lirası olup, sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, şirketin %100 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2023 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1:Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	650.000,00	100

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak sermayesine iştirak ettiği şirket bulunmamaktadır.

Şirketin amacı, Balıkesir ili merkez ve ilçelerinde otopark işletmeciliği faaliyeti kurulması ve işletilmesi işidir. Bu nedenle şirketin ana gelirleri otopark işletmeciliği gelirleridir.

Bunun yanında Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin işletme hakkı verdiği çeşitli yerlerin üçüncü şahıslara kiralanması da şirketin önemli gelir kalemidir.

Şirketin 2023 yılı bilançosunda yer alan aktif toplamı 25.646.318,35 TL olup, gider tablosunda yer alan dönem net zararı 2.257.540,89 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2022 yılı aktif toplamı 14.008.600,00 TL'yi veya net satışları toplamı 28.016.200,00 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2023 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

1.4.2.Şirketin Raporlama Sistemi

Limited şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 625'inci maddesine göre müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidirler. Bu kapsamda şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının düzenlenmesi müdürlerin görevidir.

Topluluk yılsonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun, yılsonu finansal tablolarının onaylanması, kâr payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi ise Kanun'un 616'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun yetkilerindedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi

oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2014 yılında Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayırıştırarak TFRS uygulama kapsamını genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, bu kuruluşların dışında kalan işletmelerin de isteğe bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir. Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi, bağımsız denetime tabi olmayıp TFRS’de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar’ın 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve

uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

24.12.2003 tarihli ve 25326 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda bir belediye şirketi olan Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi 5018 sayılı Kanun’un kapsamında yer almamaktadır. Dolayısıyla Şirket; 5018 sayılı Kanun’un beşinci kısmında ayrıntılı şekilde düzenlenen iç kontrol ve iç denetim hükümlerine ve ayrıca Kanun’a dayanarak çıkarılan alt mevzuat düzenlemelerine tabi değildir.

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda faaliyet gösterdiğinden iç kontrol sisteminin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerekmektedir. 6102 Sayılı Kanun’da limited şirketler için iç kontrol sistemi oluşturulmasına ilişkin bir zorunluluk öngörülmemiştir. Şirket’te standartları belirlenmiş bir iç kontrol sistemi mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Balpark Balıkesir Otopark İşletmeleri Ticaret Limited Şirketi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Ödenmeyen Kira Borçlarından Kaynaklı Tahakkuk Eden Gecikme Zamlarının Yanlış Hesapta Muhasebeleştirilmesi

Büyükşehir Belediyesi tarafından Şirkete işletme hakkı verilen yerlerin kira borçlarının zamanında ödenememesi nedeniyle gecikme zammı tahakkuk ettiği ve Şirketin tahakkuk eden bu tutarları yanlış hesapta muhasebeleştirdiği görülmüştür.

26.12.1992 tarihli ve 21447 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı ekinde;

“32. TİCARİ BORÇLAR Kuruluşun ticari ilişkileri nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

(...)

329. DİĞER TİCARİ BORÇLAR Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınamayan ticari borçların izlendiği hesaptır. İşleyişi : Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

(...)

68. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle sık sık ve düzenli olarak ortaya çıkması beklenmeyen işlem ve olaylardan kaynaklanan gider ve zararların yer aldığı hesap grubudur.

(...)

689. DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

Yukarıda tanımlanan hesaplar kapsamı dışında kalan diğer olağan dışı gider ve zararlardan oluşur.” denilmektedir.

Yapılan incelemede, Şirkete işletme hakkı verilen yerlerin kira borçlarının zamanında ödenememesi nedeniyle yıl sonu itibarıyla toplam 377.758,81 TL gecikme zammı tahakkuk

ettiği ve bu tutarın Şirketin olağan faaliyetleri kapsamında değerlendirilemeyeceği, bu nedenle söz konusu gecikme zamlarının 689 Olağan Dışı Gider ve Zararlar Hesabında takip edilmesi gerekirken, peşin ödenen ancak gelecek yıllara ait giderlerin muhasebeleştirilmesi için kullanılan 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre Şirkete işletme hakkı verilen yerlerin kira borçlarının zamanında ödenmemesi nedeniyle tahakkuk eden toplam 377.758,81 TL gecikme zammı tutarının tek düzen hesap planına uygun olarak kayıt edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Ödenmeyen Otopark Bedellerinin Mali Tablolarda İzlenmemesi ve Bu Bedellere İlişkin Takip İşlemlerinin Yapılmaması

Şirketin, otopark hizmetlerinden kaynaklanan 23.775.364,00 TL alacağının mali tablolarda izlenmediği ve tahsilatına ilişkin gerekli takip işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Genel saklama sözleşmesi" başlıklı 561'inci maddesinde saklama sözleşmesi; "saklayanın, saklatanın kendisine bıraktığı bir taşınırı güvenli bir yerde koruma altına almayı üstlendiği sözleşme" şeklinde tanımlanmıştır.

Şirket bünyesinde işletilen yolüstü otoparklarda, Şirketin logosunu taşıyan ve kullanım süresine göre ödenecek bedeli gösteren bilgilendirme levhaları bulunmaktadır. Kullanıma hazır halde tutulan park alanlarında bu bilgilendirme levhalarının bulunması, Şirket tarafından potansiyel müşterilere yapılmış bir icap (öneri) anlamına gelmektedir. Müşterilerin araçlarını bu alanlara park etmesi ise icabı kabul anlamına gelmekte ve taraflar arasında saklama sözleşmesi kurulmuş olmaktadır. Buna göre Şirketin, park alanını kullanan müşterilerden kullanım sürelerine göre tarifede belirlenen fiyatlar üzerinden alacağı doğmaktadır.

Şirket bünyesindeki yolüstü otoparklarda, hizmet verildiği ve park başlangıç saatlerinin tespiti amacıyla bilgi fişi düzenlendiği, müşterilerin araç başında olması durumunda bu fişlerin müşteriye verildiği, aksi durumda ise bilgi fişleri araçların görülebilecek kısımlarına bırakıldığı, bazı müşterilerden, Şirket personelinin mahalde bulunmadığı zamanlarda ödeme yapmadan park alanından ayrılmaları nedeniyle ödeme alınamadığı, ancak, hizmet bedelinin tahsil edilememiş olmasının, yukarıda yer verilen saklama sözleşmesi kapsamında ifası gerçekleşen hizmetlerden kaynaklanan alacağı ortadan kaldırmayacağı değerlendirilmektedir.

Aşağıda yer alan tabloda bahsi geçen tahsili gerçekleşmemiş otopark hizmetlerinden doğan alacaklar yıllar itibarıyla gösterilmiştir.

Tablo 2: Otopark Hizmetlerinden Kaynaklanıp Mali Tablolarda İzlenmeyen Alacaklar

Yıl	Yıllık Toplam Borçlu Plaka	Yıllık Borçlanma Tutarı (TL)
2015	27.668	286.569,00
2016	137.026	2.645.130,00
2017	198.370	5.250.505,00
2018	190.911	2.996.133,00
2019	166.469	4.000.876,00
2020	71.806	1.337.504,00
2021	21.849	405.323,00
2022	58.746	2.218.587,00
2023	76.652	4.634.737,00
Toplam	949.497	23.775.364,00

26.12.1992 tarihli ve 21447 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı ekinde; işletmelerin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklarının, 120 Alıcılar Hesabının borcuna ve 600 Yurtiçi Satışlar Hesabının ise alacağına kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, yol üstü otoparkların işletilmesinden kaynaklanan tahsil edilemeyen 23.775.364,00 TL’nin mali tablolarda takibinin ve tahsilatına ilişkin bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalara göre, yol üstü otoparkların işletilmesinden kaynaklanan tahsil edilemeyen alacakların, anılan Tebliğ çerçevesinde, muhasebe kaydının ve ödeme süresi geçmiş alacaklara ilişkin takip işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Balıkesir Büyükşehir Belediyesince Verilen İşletme Hakkının İhalesiz Olarak Üçüncü Kişilere Kiralanması

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi tarafından işletme hakkı devri yapılan taşınmazlardan bazılarının Şirket tarafından ihalesiz olarak üçüncü kişilere kiraya verildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun “Şirket kurulması” başlıklı 26’ncı maddesinde;

“...Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.” denilmektedir.

Belediye şirketleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanun'u kapsamında yer almamakla birlikte yukarıda yer verilen madde gereğince, belediyelerden işletme hakkını devraldığı taşınmazları, üçüncü kişilerin kullanımına bırakabilmeleri için 2886 sayılı Kanun'a göre işlem yapmaları gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin 2015 yılında Balıkesir Büyükşehir Belediyesinden işletme hakkını devraldığı toplam 9 adet taşınmazı ihalesiz olarak üçüncü kişilere kiraya verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 3:Şirketin Üçüncü Kişilere İhalesiz Olarak Kiraladığı Alanlar

Sıra No	Bulunduğu İlçe	Taşınmazın Cinsi	Kullanım Amacı
1	Edremit	Arsa	Açık Otopark
2	Sındırgı	Bina	Yer Altı Otoparkı
3	Karesi	Arsa	Açık Otopark
4	Altıeylül	Arsa	Açık Otopark
5	Karesi	Arsa	Çay Ocağı
6	Altıeylül	Bina	Yıkama İstasyonu
7	Karesi	Bina	Otopark
8	Karesi	Bina	Yıkama İstasyonu
9	Bandırma	Arsa	Açık Otopark

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü ve yapılan açıklamaya göre, söz konusu taşınmazların üçüncü kişilere kiraya verebilmesi için, 2886 sayılı Kanuna uygun olarak ihale edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Bazı Kişi ve Gruplara Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması

Şirketin ticari faaliyet kapsamındaki otopark hizmetlerinin belirli statü ve meslek gruplarına mevzuata aykırı olarak ücretsiz sunulduğu görülmüştür.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrasında;

kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşların ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamayacağı belirtilmiş; bu hükümden muaf tutulacakları belirleme yetkisinin ise Cumhurbaşkanında olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında; Belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, toplu taşıma hizmetlerinde atıf yapılan Kanunlarda belirtilen harp ve vazife malulü sayılan kişiler, eşler, çocukları, anne ve babalarının, sağlık kurulu raporuyla %40 ve üzeri engelli olduğunu belgeleyen Türk vatandaşlarının toplu taşıma hizmetinden ücretsiz yararlandırılacağı, üçüncü fıkrasında ise Türk vatandaşı 65 yaş üzeri kişilerin toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlandırılacağı, öğrenci ve basın kartı sahiplerinin ise indirimli yararlandırabilecekleri konusunda yetkili oldukları belirtilmiştir.

Kanun hükmünden anlaşılacağı üzere; belediyelerin çoğunluk hissesine sahip olduğu iştiraklerinin ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayabilmesi, Cumhurbaşkanının bu konudaki muafiyet kararı ile mümkün olabilecektir. Aksi durumda indirim oranlarının belirli statü ve meslek grupları için değil herkes için; belirli tutar üstü satın almalar ya da belirli ürünler gibi ticari amaçlı belirlenmesi gerekmektedir.

Şirket tarafından; otopark işletmeciliğinin faaliyet sahasının büyük kısmını Balıkesir Büyükşehir Belediyesi(BBB) tarafından 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine göre tahsis edilen otoparkların oluşturduğu, tahsis edilen alanlarda Müdürler Kurulu kararı ile her yıl güncellenen tarifenin uygulandığı, Büyükşehir Belediye Meclisinin 22.01.2019 tarihli ve 093 sayılı kararı ile 2019 yılında otoparklarda uygulanacak ücret tarifesi belirlendiği ve bu tarife ile çeşitli kişi ve meslek gruplarına, araçlarını sisteme kaydettirmek ve belirli sayıda araçla sınırlı olmak üzere, ücretsiz park hizmeti hakkı tanındığı tespit edilmiştir.

Belediyelerin hissesinin tamamına sahip olduğu iştiraklerinin ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayabilmesi, yukarıda da belirtildiği üzere Cumhurbaşkanının bu konudaki muafiyet kararı ile mümkün olabilecektir. Aksi durumda indirim oranlarının belirli statü ve meslek grupları için değil herkes için; belirli tutar üstü satın almalar ya da belirli ürünler gibi ticari amaçlı belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, Şirketin, belirli statü ve meslek gruplarına sunulan ücretsiz otopark hizmetlerini sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediye Meclisi Kararı ile İşletilmek Üzere Verilen Otopark Alanlarının Müdürler Kurulu Kararı ile Kullanımından Vazgeçilmesi

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi tarafından Balpark Limited Şirketine işletme hakkı verilen yol üstü otoparklarının, Müdürler Kurulu kararı ile işletilmesinden vazgeçildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirket Kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde;

"Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir." denilmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirket başlıklı altıncı kısmının dördüncü bölümünde yer alan "Müdürler" başlıklı 625'inci maddesinde, müdürlerin kanunla veya şirket sözleşmesi ile genel kurula bırakılmamış bulunan yönetime ilişkin tüm konularda karar almaya ve bu kararları yürütmeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verildiği üzere Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Meclisi Kararı ile işletme hakkı verilen 232 adet yol üstü otopark alanından 11.04.2019 tarihli ve 2019/06 sayılı Müdürler Kurulu Kararı ile Susurluk, Gönen, 31.01.2020 tarihli ve 2020/01 sayılı Kararı ile Ayvalık, Bandırma, 01.12.2020 tarihli ve 2020/05 sayılı Müdürler Kurulu Kararı ile de Karesi, Altıeylül, Edremit, Burhaniye, ilçelerinde bulunan, 166 adet yol üstü otopark alanlarının işletilmesinden vazgeçildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre Meclis Kararı ile işletilme hakkı verilen yerlerin Müdürler Kurulu kararları üzerine işletilmesinden vazgeçilemeyeceği ve bu alanların işletilmesinden vazgeçme yetkisinin Büyükşehir Belediye Meclisine ait olduğu bu nedenle Meclis Kararı ile yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Borçlanmanın Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı Olmaksızın Yapılması

Şirket tarafından yapılan borçlanmaların, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinin (e) fıkrasına uygun düşmeyecek şekilde yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Kanun'un "Borçlanma" başlıklı 68'inci maddesinin (d) ve (e) bendinde;

"Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapabilir." denilmektedir.

Tablo 4:Şirket Borç Hesabı

Borçlanılabilecek Azami Tutar				
Net Satışlar	Yeniden Değerleme Oranı	Değerlenmiş Tutar	Katsayı	Borçlanma Sınır
16.143.903,03	122,93%	19.845.699,99	150%	29.768.549,99
Borçlanma Sınır Değer Hesabı				
Net Satışlar	Yeniden Değerleme Oranı	Değerlenmiş Tutar	Sınır Değer	Meclis Kararı ile Borçlanılabilecek Tutar
16.143.903,03	122,93%	19.845.699,99	10%	1.984.570,00

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmünde her ne kadar kesinleşmiş bütçe geliri ibaresi kullanılsa da Balpark Limited Şirketi'nin tek düzen hesap planına tabi olduğu dikkate alındığında kesinleşmiş bütçe geliri ibaresinden bir önceki yıl Net Satışlar toplamının anlaşılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Balpark Limited Şirketi 'nin 2023 yılı içerisinde ... Şirketine 8.341.954,60 TL borçlandığı, bu tutarın 5.478.260,60 TL'sinin Büyükşehir Belediyesine olan borcuna mahsup edilmesinden kaynaklandığı, kalan 2.863.694,00 TL lik tutarın Şirketler arasında yapılan borç alışverişi niteliğinde olduğu, ancak net satışlarının yeniden değerlendirilmesi

sonucunda bulunacak olan tutarın %10'nu geçmeyen borçlanma için Büyükşehir Belediye Meclis kararı alınmadığı, Müdürler Kurulu kararı ile borçlanma yapıldığı ve aynı zamanda %10'unu aşan kısmı için ise Büyükşehir Belediye Meclis üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile borçlanılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalara göre, Balpark Limited Şirketi borçlanmalarının en son gerçekleşen net satışlarının yeniden değerlemesi sonucunda bulunacak olan tutarın %10'nu geçmeyen tutarları için Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclis Kararı ve %10'u geçen borçlanmaların Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclis üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: İstisna Kapsamında Olan Mal Alımlarının Piyasadan Temin Edilerek Belediyeye Ait Başka Bir Şirkete Fatura Edilmesi

Şirket tarafından 4374 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun istisnaları düzenleyen 3'üncü maddesinin (g) fıkrasına dayanılarak alım yapıldığı, ancak alınan malların Şirket tarafından kullanılmayarak Balıkesir Büyükşehir Belediyesine ait olan ... Şirketine verildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) fıkrasında, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2023 yılı için 66.224.498,00 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımlarının istisna kapsamında olduğu, geçici 4'üncü maddesinde ise istisna kapsamına girecek mal ve hizmetlerin, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

Aşağıda yer verilen tablolarda Şirketin, istisna kapsamında temin ettiği ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesine ait olan ... Şirketine aynı bedelle fatura ettiği alımların listesi yer almaktadır.

Tablo 5:Pos Cihazı Alımı

Alım Tarihi	Alınan Malzeme	Alım Bedeli	BTT'ye Verilen Malzeme	Fatura Tarihi	Fatura Bedeli
24.05.2023	25 Adet Pax 920 Pro El Terminali	201.850,00 TL+KDV	10 Adet El Terminali	06.06.2023	94.720,00 TL+KDV

Tablo 6:Oto Yıkama Faaliyeti için Malzeme Alımı

Alım Tarihi	Alınan Malzeme	Alım Bedeli	Fatura Tarihi	Fatura Bedeli
04.05.2023	Oto Yıkama Malzemesi ve Ekipmanları	1.965.420,00 TL+% 18 KDV	10.05.2023	1.965.420,00 TL+% 18 KDV
02.08.2023	Zemin Otomat Temizleme Makinası İticiği ve Biniciliği	600.000,00 TL+% 18 KDV	09.08.2023	600.000,00 TL+% 18 KDV

Yapılan incelemede, Şirket, yukarıda yer verilen mevzuat hükmüne dayalı olarak Kamu İhale Kurumuna başvurmuş ve Kurum 05.11.2015 tarihli ve 2015/DK.D-279 sayılı yazısıyla oto yıkama malzemesi alımı ve el terminali alımı konusunda istisna kapsamında değerlendirilmesine izin vermiştir. Ancak Şirket istisna kapsamında alım yapabileceği bu malzemeleri kendi işletme faaliyeti için kullanmamış ve ... Şirketine aynı tutarda fatura etmiştir.

İstisna kapsamında yapılan alımlarda birinci şart yapılan alımların şirketlerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini, ikinci şart ise istisna kapsamına girecek mal ve hizmetlerin, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenmesidir.

Her ne kadar Kamu İhale Kurumundan görüş alınmış olsa da alım konusu malzemenin Şirket ihtiyacı olmayıp Büyükşehir Belediyesine ait diğer bir Şirket olan ... Şirketinin ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamaya göre, kendi ihtiyacı olmadığı halde alınan malların istisna kapsamında temin edilmesi ve Büyükşehir Belediyesine ait diğer bir Şirket olan ... Şirketine verilmesinin mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: İstisna Kapsamında Olmayan Mal Alımlarının İhale Edilmeden Mevzuata Uygun Olmayan Yöntem ile Temin Edilmesi

Şirketin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) fıkrası kapsamında olmayan alımlarının, ihale edilmeksizin Büyükşehir Belediyesine ait diğer şirketten temin edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde, belediyelerin sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirketler Kanun kapsamında sayılmış olup, bu bağlamda mal, hizmet alımları ile yapım işlerinde bu Kanun'un gerektirdiği ihale süreçlerine tabidirler.

Mezkur Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) fıkrasında belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2023 yılı için 66.224.498,00 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımlarının istisna kapsamında olduğu, geçici 4'üncü maddesinde ise istisna kapsamına girecek mal ve hizmetlerin, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

Aşağıda yer verilen tabloda Büyükşehir Belediyesine ait diğer şirketten temin edilen malzeme yer almaktadır.

Tablo 7:Moba Kabin Alımı

... A.Ş. Alım Fatura Tarihi	Alınan Malzeme	Alım Bedeli	Balpark Ltd Şti'ye Verilen	Fatura Tarihi	Fatura Bedeli
14.02.2023	Moba Kabin	3.906.300,00 TL+KDV	15 Adet	20.02.2023	3.906.300,00 TL+KDV

Yapılan incelemede, Şirketin moba kabin alımının istisna kapsamında olup olmadığına ilişkin Kamu İhale Kuruluna başvuruda bulunulmuş, Kurulun 14.06.2023 tarihli 2023 DK. D-158 sayılı Kararı ile "Yapım İşi Niteliği Taşınması" gerekçesi ile istisna kapsamında alım yapamayacağına karar verilmiştir. Buna karşılık Şirketin ihale usulü ile temin etmesi gereken kabinleri Şirketinden, fatura bedelini ödeyerek temin ettiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalara göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na uygun olarak gerçekleştirilmesi gereken alımın Büyükşehir

Belediyesine ait diğer Şirketten temin edilmesinin mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması

Şirkette istihdam edilen bazı işçilere, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı ve bunun karşılığında fazla çalışma ücreti ödendiği görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında;

"Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz." denilmektedir.

Yine aynı maddenin son fıkrasında, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmanın ne şekilde uygulanacağını çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Kanun'un verdiği bu yetkiye dayanarak, 06.04.2004 tarihli ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde;

"Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, yarım saati aşan süreler ise bir saat sayılır." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, bir işçinin bir yılda en fazla 270 saat fazla çalışma yapabileceği anlaşılmaktadır. Ancak Şirkette istihdam edilen işçilerin 2023 yılına ilişkin fazla çalışmalarının incelenmesi sonucunda iki yüz yetmiş saat üzerine ek olarak altı adet işçinin yüz saat ve üzeri, on bir adet işçinin elli saat ve üzeri, altı adet işçinin ise on saat ve üzeri çalışma yaptığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre Şirketin, 4857 sayılı İş Kanunu ile İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'ne uygun olarak işçilerine bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla çalışma yaptırmaması gerekmektedir.

BULGU 8: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunulması

Şirket ana hizmet binası da dahil olmak üzere ticari faaliyet kapsamında işletilen otoparkların ve yıkama istasyonlarının işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bulunmadığı görülmüştür.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında;

"Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır. denilmektedir.

Yapılan incelemede, Şirket idari bina, bir adet yer altı otopark, bir adet teknolojik otopark, iki adet açık otopark, üç adet katlı otopark ve iki adet yıkama istasyonunun işyeri açma ve çalışma ruhsatları olmadan faaliyette buldukları tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, Şirket tarafından işletilen yerlerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının alınması gerekmektedir.

BULGU 9: Belediyeden Kiralanan Taşınmazın Üzerine İzinsiz Olarak Reklam Mobilyası Koyulması ve İşletilmesi

Reklam alanlarını işletme hakkı Büyükşehir Belediyesine ait olmasına rağmen Şirket tarafından, Belediyenin Şirkete devir ettiği taşınmaza bir adet led ekran koyulduğu ve bu led ekranın 3. kişiye kiralandığı ancak kira bedeli tahsil edilmeyerek aynı kişiyle kira bedeli kadar reklam anlaşması yapıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (g) fıkrasında; Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollarda ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek, ilçe belediyelerinin ise büyükşehir belediyesine verilen görevlerin dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak şeklinde belirtilmiştir.

Kanun'un 26'ncı maddesinde ise Büyükşehir Belediyesinin kendi mülkiyeti veya tasarrufundaki otopark alanlarını, belediye veya bağlı kuruluşlarının %50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin %50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebileceği hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, Balpark Limited Şirketine 16.03.2015 tarihinde ... ilçesi, ... caddesinde işletilmek üzere verilmiş açık otoparkın bulunduğu, Şirketin ise açık otopark içerisinde kalan 6,5 metre kare alanı Balıkesir Büyükşehir Belediyesinden herhangi bir onay almadan 2022'de bir yılına 3. kişiye kiraladığı tarafların sözleşmeyi sonlandırmaması nedeniyle uzatıldığı ancak kira artış oranının aşağıda yer alan tabloda gösterildiği üzere sözleşmenin "Ödeme şekli" başlıklı 7'nci maddesinde belirtilen oranda artırılmadığı ve reklam şirketinin ödemede bulunmayıp, Balpark Limited Şirketinin reklamını yapması gerekçesi ile karşılıklı mahsuplaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 8:Kira Bedeli Hesabı

Sözleşme Tarih	Sözleşmede Belirlenen Kira Bedeli (Yıllık)	Kira Artış Oranı (Kira Artışının Yapılacağı Tarihte ÜFE 12 Aylık Ortalama)	Olması Gereken Yeni Kira Bedeli (Yıllık)	Yıllık Alınan Kira Bedeli	Yıllık Reklam Gideri
22.02.2022	12.000,00 TL+(%18 KDV)	%120,72	26.486,40 TL+(%18 KDV)	15.254,28,00 TL+18 KDV	15.254,28,00 TL+18 KDV

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü ve yapılan açıklamaya göre, Balpark Limited Şirketi'nin otopark alanı işletmesi işinde reklam faaliyetine ihtiyaç duyulmadığı ve Şirkete herhangi bir kira getirisinin olmadığı, yapılan kira artışında ise sözleşme hükmüne riayet edilmediği, Büyükşehir Belediyesi yetkisi ve sorumluluğunda bulunan reklam alanı işletilmesi işinin, mevzuata aykırı olarak kullanılması nedeniyle iptal edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Şirkete Ait Bazı Taşınır Malların Ortak Olunmayan Başka Bir Şirkete Bedelsiz Verilmesi ve Tahsis Edilmesi

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi şirketlerinden, ... Şirketine bir adet aracın bedelsiz olarak tahsis edildiği ve bir adet moba kabinin ise bedelsiz olarak verildiği şirketin taşınır kayıtları üzerinde yapılan incelemede görülmüştür.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tabi bir limited şirkettir. Türk Ticaret Kanunu'nun "Tüzel kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinde belediye tarafından ticari şekilde işletilmek üzere kurulan kuruluşların da tacir olduğu ve "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı

18'inci maddesinde ise her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiğine yer verilmektedir.

Kanun'un "Özen ve bağlılık yükümü, rekabet yasağı" başlıklı 626'ncı maddesinde ise müdürler ve yönetimle görevli kişilerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmesi gerektiği ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Her ne kadar, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinde belediyelerin mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabileceği belirtilmişse de, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak hisselerinin çoğunluğuna sahip olduğu belediye şirketleri için böyle bir düzenleme öngörülmemiştir.

Aşağıda yer alan tablolarda ... Şirketine bedelsiz tahsis edilen araç ve bedelsiz devir edilen moba kabin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 1: Büyükşehir Belediyesine Ait Diğer Şirkete Tahsis Edilen Taşınır

Taşınır Cinsi	Tahsis Başlangıç-Bitiş	Bedel
Kamyonet	01.10.2022-01.10.2025	Yok

Şirkete ait olan kamyonet 3 yıllığına ... Şirketine tahsis edilmiş, 2023 yılı içerisinde ise aynı tür 4 adet kamyonet Şirket tarafından kiralanmıştır.

Tablo 2: Büyükşehir Belediyesine Ait Diğer Şirkete Bedelsiz Devir Edilen Taşınır

Taşınır Cinsi	Devir Tarihi	Taşınır Edinme Tarihi	Taşınır Bedeli
Moba Kabin	28.11.2023	07.09.2023	260.420,00 TL+KDV

Denetim tespiti uyarınca, bedelsiz olarak tahsis edilen bir adet araç ve kullanılması için bedelsiz olarak verilen bir adet moba kabin için 2024 yılı kira sözleşmelerinin düzenlenmiş olmasına karşın geçmiş yıllara dönük Şirket menfaatlerini artırıcı bir girişimde bulunulmamıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere belediye şirketleri Türk Ticaret Kanunu'na tabi olarak faaliyetlerini gerçekleştiren ve kâr amacı güden kuruluşlardır. Bu nedenle Şirket menfaatine uygun olmayan her türlü eylemden kaçınılmalı, basiretli bir tacir gibi hareket edilerek Şirketin yönetilmesine özen gösterilmelidir.

BULGU 11: Şirketin Mali Müşaviri Bulunmasına Karşın Mali Müşavirlik Hizmeti Satın Alınması

Şirketin tüm vergi beyannameleri ve bildirimlerinin internet ve diğer elektronik bilgi iletişim araç ve ortamında doğrudan kendileri tarafından gönderilmesi mümkün iken dışardan Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) hizmeti alındığı görülmüştür.

14/02/2005 tarihli ve VUK-15/2005-2/e-Beyanname-1 sayılı 15 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu (VUK) Sirküleri'nin "2. Beyannamelerini Elektronik Ortamda Doğrudan Kendileri Gönderebilecek Mükellefler" başlıklı 2'nci maddesinde, beyannamelerini elektronik ortamda doğrudan kendileri gönderebilecek mükellefler arasında katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı iktisadi işletmeler, kamu iktisadi teşebbüsleri, devlet ve kamu iktisadi teşebbüsleri iştirakleri, döner sermayeli işletmeler, özerk kuruluşlar ile diğer kamu kurumları, olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemede, 01.01.2023 tarihinde yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca yasal defterleri tutmak, Vergi Usul Kanunu'nun 227'nci maddesine istinaden beyannameleri tanzim etmek, mali konularda danışmanlık yapmak ve Sosyal Güvenlik Kurumu işlemlerini yapmak amacıyla S.M.M.M.'lik hizmeti satın alındığı ve kendisine yıl içerisinde toplam 113.347,87 TL ödeme yapıldığı, şirketin S.M.M.M. ile sözleşme yapmasına gerek kalmaksızın şirket muhasebe sorumlusunun serbest muhasebeci ve mali müşavirlik ruhsatının bulunduğu ve fiili olarak tüm işlemlerin kendisi tarafından yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü ve yapılan açıklamaya göre; Şirket bünyesinde serbest muhasebeci ve mali müşavir bulunması nedeniyle 15 Sıra Numaralı (VUK) Sirküleri uyarınca bağlı buldukları vergi dairesinden kullanıcı kodu, parola ve şifre olarak beyannamelerini elektronik ortamda kendilerinin göndermeleri gerekmektedir.

BULGU 12: Şirketin Başka Bir Şirkete Borç Vermesi

Şirketin, yüksek miktarda borcu bulunmasına ve bu borçlarını ödeyememesi nedeniyle gecikme faizine katlanmasına rağmen Şirket ortağı olmayan Büyükşehir Belediyesine ait bir Şirkete, mevzuatta icazet veren bir hüküm bulunmamasına rağmen borç verdiği görülmüştür.

6102 sayılı Ticaret Kanunu'nun "Tüzel Kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinin birinci fıkrasında, belediye tarafından ticari şekilde işletilmek üzere kurulan kuruluşlar tacir sıfatına haizdir ve "Tacir olmanın hükümleri" üst başlıklı 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında

belirtildiği üzere her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekmektedir.

Mezkur Kanun'un "Yönetim ve Temsil" üst başlıklı 623'üncü maddesinde, Limited şirketlerinin müdür veya müdürler tarafından yönetilip temsil edildiği, "2. Özen ve bağlılık yükümü, rekabet yasağı" başlıklı 626'ncı maddesinde ise müdürler ve yönetimle görevli kişilerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Belediye şirketlerinin tabi olduğu mevzuat açısından ne 6102 sayılı Ticaret Kanunu'nda ne de 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda şirketin farklı tüzel kişiliği bulunan şirketlere borç verebileceğine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Yapılan incelemede Şirketin dönem başı itibarıyla Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Hesabında 12.303.777,12 TL borcu bulunmasına rağmen Şirket ortağı olmayan, Büyükşehir Belediyesine ait başka bir Şirkete, 2023 yılı içerisinde 2.940.000,00 TL borç verdiği tespit edilmiştir.

Şirket tarafından yapılan savunmada borç verme işlemi yapılmadığı ifade edilmiş olsa da dönem başında ve dönem içerisinde borç verme işlemi yapıldığı, dönem sonu itibarıyla Şirketin borçlu konuma geçtiği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, Şirketin, yüksek miktarda borcu bulunmasına rağmen Büyükşehir Belediyesine ait ve ortağı olunmayan başka bir şirkete borç vermesinin mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>